

Coalitieprogramma

Molenwaard, een gemeente met hart voor mensen

Coalitieakkoord

Molenwaard, een gemeente met hart voor mensen

1. Preambule coalitieakkoord

Per 1 januari 2013 is de nieuwe gemeente Molenwaard een feit. Op 21 november jl. is de gemeenteraad van de gemeente Molenwaard gekozen en zijn de zetels verdeeld. Vier partijen hebben elkaar gevonden om de gemeente te besturen; de coalitie bestaat uit SGP, CDA, CU en PvdA. De coalitie rekt op een groot draagvlak in de raad en doet hiermee recht aan de uitslag van de verkiezingen: tweederde van de gemeenteraad is confessioneel en een niet-confessionele partij neemt deel aan het bestuur.

De coalitiepartijen zijn zich bewust van het feit dat de oppositie gering in aantal is. Ze hechten waarde aan het duale bestel en een transparante politieke besluitvoering. Er is daarom in overleg ook een raadsagenda geformuleerd.

De coalitiefracties en collegeleden van SGP, CDA, CU en PvdA spreken het vertrouwen in elkaar uit dat zij in de volledige raadsperiode 2013-2018 er alles aan zullen doen om constructief samen te werken op basis van dat onderlinge vertrouwen.

De vier partijen hebben de ambitie om de komende periode elkaar op de volgende thema's 'vast' te houden:

1. Besluiten, genomen door de drie raden in aanloop naar de gemeente Molenwaard, worden gerespecteerd. Tijd en omstandigheden kunnen nopen tot bijstelling van beleid.
2. De strategische visie 'Samen verder', zoals opgesteld door de gezamenlijke raden van Graafstroom, Liesveld en Nieuw-Lekkerland, is en blijft op hoofdlijnen de leidraad voor het handelen van de coalitie.
3. De coalitie staat voor een degelijk en financieel defensief beleid. De coalitie wenst geen OZB-verhoging. Een OZB-verhoging is alleen bespreekbaar op het moment dat de provincie een aanvang wil maken met een artikel 12 procedure (ondercuratelestelling).
4. De coalitie heeft de ambitie om de gemeente Molenwaard door de crisis te loodsen zonder onverantwoorde financiële risico's te nemen. Daarnaast vermijdt zij maatschappelijke kaalslag. De coalitie wil projecten en woningen realiseren met en voor de inwoners. Ouderen kunnen op een mooie manier oud worden en ontvangen zorg van mantelzorgers en vrijwilligers maar daar waar nodig ook professioneel. Naar jeugd en gezinnen wordt omgezien; jongeren kunnen op een fijne manier in Molenwaard opgroeien, goed onderwijs volgen en indien zij willen hier wonen (en werken).
5. De gemeente moet, samen met de regio, een toeristische trekpleister van formaat worden, met behoud van identiteit en kwaliteiten van de gemeente.
6. Leefbaarheid: een fijne, veilige en groene woon- en leefomgeving met mogelijkheden tot sporten, bereikbaarheid van voorzieningen, ondersteuning van initiatiefrijke burgers en verenigingen.

7. Voor de nieuwe gemeente Molenwaard is rust en ruimte een kernthema. Een belangrijk aspect is de zondagsrust. Die zal worden beschermd. De fracties zullen het college niet opdragen om op dit thema met nieuwe initiatieven te komen. Afgesproken wordt het huidige beleid te consolideren.
8. De gemeente Molenwaard voert een actief beleid op het gebied van waarden en normen in de samenleving, waaronder op het gebied van de openbare zedelijkheid en huiselijk geweld. Ook worden verenigingen e.a. ondersteund bij het maken van een 'protocol ongewenste intimiteiten'.
9. Het ambtsgebed tijdens raadsvergaderingen staat niet ter discussie. Voorafgaand aan de opening en na de sluiting van de raadsvergaderingen spreekt de voorzitter het gebed uit. Er wordt een raadscommissie in het leven geroepen die over de formulering een voorstel zal ontwikkelen dat aan de raad wordt voorgelegd.
10. In het beleid van de gemeente is in deze raadsperiode speciale aandacht voor de kwetsbare of zwakke doelgroepen zoals gehandicapten, kinderen, ouderen, vluchtelingen en minima.
11. De discussie over intergemeentelijke en regionale samenwerking is nog open. Bij aantoonbare winst op het gebied van kostenreductie, verdere vergroting van kwaliteit en of verdere vermindering van kwetsbaarheid (de 3 K's) is ambtelijke samenwerking gewenst. Bovendien hechten de partijen aan een financieel kader waarin duidelijk de voor- en nadelen benoemd worden.
12. Duidelijke communicatie en duaal overleg met de gemeenteraad evenals goede contacten met burgers, instellingen, kerken, verenigingen, bedrijven en de pers zijn belangrijke uitgangspunten bij het bepalen en uitdragen van het gemeentelijk beleid. Zo wordt samen gebouwd aan een goede bestuurscultuur voor de gemeente Molenwaard.
13. De coalitie is zuinig op het waardevolle cultuurlandschap/Hollandse polderlandschap en zet zich in om dat te beschermen. Economische kansen op dit gebied wil zij graag benutten als daarmee de kwaliteit van de omgeving onaangetaast blijft.
14. Wijzigingen en/of aanvullingen in deze overeenkomst kunnen alleen tot stand komen als alle bovenvermelde fracties zich daarin kunnen vinden.
15. Molenwaard zal op krachtige en deskundige wijze een voortrekkersrol spelen in de regio, in het belang van de inwoners van Molenwaard.

2. Bezuinigingsopdracht 2013-2016

In de conceptbegroting 2013-2016 zoals deze is overgedragen aan de gemeente Molenwaard, is duidelijk dat er voor de middellange termijn sprake is van taakstellingen die nog nadere invulling behoeven. Geschetst wordt het beeld van de volgende taakstellingen per 2016:

Bedrijfsvoering (in relatie tot ambtelijke opschaling)	€ 500.000
Bedrijfsvoering: overige taakstellingen (uit vorige jaren)	€ 248.000
Brandweertaken	€ 325.000
Ondersteuning en Voorzieningen ("verschraling" en Actieve burger)	€ 150.000
Openbare Ruimte (versoering en Actieve burger)	€ 150.000
Openbare Ruimte (aanbestedingsvoordelen)	€ 150.000
Verhoging leges	€ 100.000
Griffie/bestuurskosten	€ 100.000
Totaalbedrag	ca € 1.700.000

Van belang is dat deze taakstellingen concreet worden vertaald in maatregelen. De realisering van € 500.000,- op de bedrijfsvoering in relatie tot regionalisering/opschaling blijkt (nog) niet realistisch. Onafhankelijk onderzoek naar de effecten van een bezuiniging op het ambtenarenapparaat van 10 en 20 % wordt door het college uitgevoerd. De onderzoeksvragen zullen vooraf met de raad worden afgestemd. Bij de uitvoering kan overwogen worden de rekenkamer een rol te geven. De coalitiepartijen gaan geen taboes uit de weg om te snijden in de uitgaven van de gemeente of het vergroten van de inkomsten.

Om de teruglopende financiële middelen te compenseren zet het college in op het aanboren en verzilveren van de kracht van de samenleving zelf (maatschappelijk kapitaal). Verhogen van inkomsten door lastenverzwaring met gemeentelijke heffingen, waaronder de OZB, is alleen in uiterste gevallen bespreekbaar. Uitgaande van 'géén taboes', worden er voorstellen gedaan die meerjarig bijdragen aan een houdbare financiële positie en het behalen van de gestelde ambities. Van onderstaande suggesties wordt van het college in ieder geval gevraagd deze te onderzoeken en te betrekken bij de kadernota 2014.

1. Hoe kan de uitvoering van het dienstverleningsconcept 'Molenwaard nabij' meer financiële ruimte bieden? Op dit moment is uitgegaan van budgettaire neutraliteit. Welke kansen ziet het college?
2. Wanneer blijkt dat regionale samenwerking niet op termijn (2016) tot de gewenste efficiency leidt, wordt het college gevraagd aan te geven hoe het anders dan door samenwerking mogelijkheden ziet in het verlagen van de kosten van bedrijfsvoering.
3. Het college komt met scherpe voorstellen over het afstoten van vastgoed en in het verlengde daarvan, van een gemeentelijk vastgoedbeleid.
4. De mogelijkheden om per saldo meer inkomsten voor de gemeente Molenwaard te genereren uit het toerisme. Hierbij denkt de coalitie aan het vergroten van het aantal arrangementen en het samenwerken met bestaande platforms.
5. De mogelijkheden om meer Europese subsidies voor bijvoorbeeld plattelandsontwikkeling te genereren. Denk hierbij aan het begeleiden van klankbordgroepen bij het doen van aanvragen.
6. Ziet het college kans om meer dan tot nu toe bedrijven/ondernemers te interesseren voor onze gemeente? Een actieplan op dit gebied is wenselijk.
7. Welke mogelijkheden ziet het college verder om inkomsten te vergroten? Gedacht kan worden aan een onderzoek naar precariobelasting en verdere verhoging van toeristenbelasting.

3. Overkoepelende opgaven

De ontwikkeling van het gemeentebestuur en ambtelijk apparaat 'Molenwaard nabij'

Deze raadsperiode zal de relatie tussen de gemeente en de samenleving een omslag maken van 'een technocratische bestuurscultuur' naar '**werken in de doe-democratie**'. De gemeente Molenwaard gaat denken en handelen vanuit haar inwoners. Zij gaat de samenleving in en trekt intensief op met haar inwoners, bedrijven, instellingen, woningbouwcorporaties, zorg- en welzijnsorganisaties, verenigingen, scholen, vrijwilligers, mantelzorgers, kerken, enz. Hun denk- en handelingskracht wordt niet alleen gewaardeerd maar ook actief betrokken bij en ingezet ten behoeve van het bereiken van de maatschappelijke ambities die men met Molenwaard voor ogen heeft. Het gaat om participatie, gedeelde verantwoordelijkheid en samenwerking (co-creatie). De gemeente maakt concreet werk van haar regisseursrol.

Daartoe zal het gemeentebestuur en het ambtelijk apparaat ondernemender, slagvaardiger en creatiever worden. De gemeente Molenwaard heeft de ambitie een lerende organisatie te zijn. De gemeente organiseert samenspel binnen de gemeenschappen. Zij zal dichtbij de burger innovatief en oplossingsgericht aan de slag gaan vooral nu het werkkapitaal steeds minder bestaat uit financiële middelen maar juist wordt gevormd door de kracht van de samenleving zelf.

Deze ontwikkeling krijgt prioriteit en wordt d.m.v. een apart traject 'de nieuwe gemeente' verder uitgewerkt en ingevuld. Het college geeft prioriteit aan het trekken van dit traject. De raad is stevig aangehaakt o.a. door frequente evaluatiegesprekken met de collegeleden en kan dit proces monitoren door middel van een passend instrument.

Dit traject laat onverlet de andere zaken waar de gemeente voor staat: betrouwbaarheid, rechtvaardigheid, zorgvuldigheid en transparantie.

In de financiële context anno 2013 vinden de coalitiepartijen het noodzakelijk nader bij het proces van 'Molenwaard nabij' betrokken te worden en waar mogelijk heroverwegingen te maken.

Molenwaard in de regio

Het gemeentebestuur heeft bestuurskracht die hij laat gelden in de regio t.b.v. de kernen en haar inwoners. Het college weet Molenwaard een prominente rol te laten spelen in de regio. Het college is intensief betrokken bij de verbonden partijen en treedt daarin krachtig en deskundig op. De controle op deze verlengstukken van het lokale bestuur zal fors moeten toenemen. Het college weet effectief te sturen op de verbonden partijen en bedient daarin de belangen van Molenwaard optimaal. Gestelde kaders (met name financieel) door de raad krijgen hun doorwerking in de verbonden partijen. De raad wordt tijdig geïnformeerd over wat er speelt binnen de verbonden partijen en in de gelegenheid gesteld om inbreng te leveren. Kortom, het primaat ligt bij de raad.

Voor de verdere uitwerking van de strategische visie AV 2030 geldt dat gekoerst wordt op behoud van karakter, landschap en hechte gemeenschappen, gecombineerd met een passende economische ontwikkeling die de gebiedskwaliteiten versterken. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van de kansen vanuit de wederzijdse afhankelijkheid tussen stad en platteland.

Molenwaard staat niet op zichzelf maar maakt onderdeel uit van een regio en allerlei samenwerkingsverbanden (de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, de regio Zuid-Holland Zuid, Het Groene Hart, het Regionaal Economisch Beraad Zuid-Holland Zuid, enz.). Ontwikkelingen daarin zijn van belang voor Molenwaard. De gemeente Molenwaard gaat gericht en actief participeren in die verbanden en dat beter benutten. Ingezet wordt op verbinden van partijen in de lijn van onze regionale visie. Daarvoor worden synergiekansen gecreëerd en benut.

4. De programmaonderdelen

Programma 1 Actieve Burgers, ondersteunende gemeente

De gemeente en haar inwoners moeten beter op elkaar gaan aansluiten. Dit kan in veel zaken, zoals interactieve beleidsvorming, programmatische samenwerking, afstemming met klankbordgroepoverleggen (d.m.v. vergaderingen met college en raad), inzet van maatschappelijk kapitaal dat een plek moet worden gegeven in de P&C-cyclus, aanpassen van de website (portals voor diverse doelgroepen), aanstellen van kernwethouders. Ook sociale activering van burgers speelt hierin een rol. Mee-doen is belangrijk! Hoe worden inwoners 'die langs de kant staan' weer geactiveerd om mee te doen (zie aansprekende projecten elders in het land)? Er is oog en zorg voor inwoners die desondanks toch 'tussen wal en schip raken'. Voor die inwoners blijft er een vangnet.

4.1.1 Visie: wat wil de gemeente bereiken?

Molenwaard stelt haar dorpen en stad centraal als ontmoetingspunt van waaruit de ontwikkeling van deze dorpen of de stad gestalte krijgt. Dit vraagt om anders denken en anders werken. Denken in kansen en het denken in risico's, onnodige regels en beleid loslaten.

Niet alleen de gemeente bepaalt beleidsmatig wat goed is maar steeds meer de inwoner zelf. De kunst van het loslaten is daarbij van groot belang. Zowel voor organisatie, bestuur als raad. Tegelijk moet ook de kunst van het ondersteunen van de samenleving worden ontwikkeld. Dat wil zeggen kansrijke, breed gedragen initiatieven en energieke groepen in de maatschappij vinden en daarop focussen. Welke vormen bij deze andere aanpak passen, gaan gemeente en inwoners met elkaar ontdekken. Dat is het doel van dit programma.

4.1.2 ER-doelen: wat moet betER, mooiER, mindER?

Actieve zelfsturende gemeenschappen (dorpen en stad) en kleinere sociale verbanden zoals verenigingen, nemen en krijgen meer ruimte om zelf vorm te geven aan de kwaliteit van hun leven en hun leefomgeving. Zij weten immers het beste wat ze willen, wat zij daar zelf aan kunnen bijdragen en wat zij van de gemeente verwachten. De gemeente kan mensen toerusten en ondersteunen in het nemen en dragen van deze verantwoordelijkheid.

De burger zal een grotere invloed krijgen door het ondersteunen van initiatieven en een zo vroeg mogelijke burgerparticipatie in project- en beleidsontwikkeling. Een doe-democratie waarbij de gemeente participeert in de initiatieven van de inwoners en daarbij niet langer als enige bepaalt wat beleidsmatig goed is maar waarbij ook steeds meer de inwoner zelf zal bepalen.

4.1.3 SMART doelen: waar stuurt de raad op?

1. De gemeente ondersteunt met know-how en informatie. Om actieve burgers en zelfsturende gemeenschappen te ondersteunen, zorgt de gemeente dat er informatie beschikbaar is, stelt haar kennis en kunde ter beschikking, en bevordert dat partijen met elkaar in contact komen en (gaan) samenwerken. De gemeente bouwt kennis op d.m.v. het ondersteunen van gemeenschappen.
2. De kunst van het loslaten is daarbij van groot belang, zowel voor organisatie, bestuur als raad. Tegelijk moet ook de kunst van het ondersteunen worden ontwikkeld. Deze kunst van het loslaten en van het ondersteunen moeten leiden tot een gedragen nieuw evenwicht. Een doe-democratie waarin de gemeente participeert en 'waar nodig de initiatieven van de inwoners faciliteert'.
3. Werkzoekenden worden op een passende wijze ingezet voor maatschappelijke projecten.

4.1.4 Het resultaat

1. Tevredenheid over gemeentelijke stimulering buurtinitiatieven en beleid en projecten op initiatief van gemeenschappen zal worden gemeten.
2. Registratie van het aantal trajecten op maatschappelijk initiatief met gemeente als participant en interactieve beleidsvorming. Inwoners worden zo vroeg mogelijk betrokken bij project- en beleidsontwikkeling. De vorm die daarbij wordt gekozen, is afgestemd op de betrokken inwoners, organisaties en thematiek.
3. Registratie van het aantal raadsvoorstellen inclusief de fase waarin is geparticipeerd en de trede op de participatieladder.

Programma 2   Passend wonen in een veilige en comfortabele woonomgeving

Als het gaat om woningbouw moet meer worden ingezet op innovatieve concepten. Gedacht kan worden aan betaalbare starterswoningen, modulair bouwen, energieneutrale woningen, zorg-/kangoeroe-woningen. Ook moet er aandacht komen voor voldoende geschikte huurwoningen.

De beeldkwaliteit en de landschappelijke inpassing wegen zwaar; kansen dienen te worden benut voor een groene inrichting van de woonomgeving. Onze inwoners moeten zich in hun woonomgeving veilig voelen en ook veilig zijn. Verder moet verloedering worden voorkomen dan wel worden tegengegaan. Belangrijk is dat inwoners meer betrokken raken bij hun woonomgeving en bereid zijn zich daarvoor in te zetten.

4.2.1 Visie: wat wil de gemeente bereiken?

Molenwaard wil woningen en een woonomgeving bieden waarin de inwoners zich comfortabel en veilig voelen en waar het aanbod aan voorzieningen op maat is. De gemeente wil voldoende woningen kunnen bieden aan mensen die hier al wonen en hier willen blijven en aan mensen die een binding hebben met de gemeente. Het te bouwen aantal woningen is gebaseerd op migratiesaldo 0. Tevens wordt per dorp of stad het aantal woningen gebouwd dat n.a.v. het woonbehoefteonderzoek noodzakelijk/gewenst is. De openbare ruimte is in ordentelijke staat en vormt een prettige leefomgeving voor onze inwoners. De geldende regels worden gehandhaafd.

4.2.2 ER-doelen: wat moet betER, mooiER, mindER?

Onze inwoners moeten de mogelijkheid hebben om daar te wonen waar zij willen; in een woning die bij hen past. De woonwens en het eigen dorp of stad als woonplaats staan centraal in het woonbeleid. Er wordt ingezet op meer levensloopbestendige woningen en op meer zorg aan huis evenals op meer particulier initiatief in de woonomgeving.

4.2.3 SMART doelen: waar stuurt de raad op?

1. Nieuwbouw en bestaande bouw sluiten aan op de woonwensen van de inwoners. Bij ontwerp en realisatie van nieuwbouwwoningen en aanpassingen in de bestaande woningbouw dienen de woonwensen van de inwoners uitgangspunt te zijn (bijvoorbeeld huur- en koopwoningen voor mensen met een smalle beurs). Ook is er onderzoek nodig naar de mogelijkheid om reeds aangekochte gronden aan te kunnen wenden voor de bouw van goedkope huur- en/of koopwoningen. Het college wordt gevraagd om de mogelijkheden te verkennen en maatregelen te nemen teneinde de bureaucratie en regelgeving bij bestemmingsplanwijzigingen en bouwvergunningen te verminderen en te vereenvoudigen.

2. De gemeente benut mogelijkheden voor groene inrichting van de woonomgeving, stimuleert en faciliteert haar inwoners om dat ook zelf ter hand te nemen.
3. De wettelijke normen op gebied van brandweezorg en ambulancezorg worden gehandhaafd.
4. Het college staat voor een duidelijk handhavingsbeleid.
5. De mogelijkheden voor inzetbaarheid van eigen ambtenaren als BOA zullen worden onderzocht.

4.2.4 Het resultaat

1. Gemeentelijke projecten en projecten die via prestatieafspraken door corporaties worden gerealiseerd voldoen aan de kwaliteits- en kwantiteitscriteria die in het gemeentelijk woningbouwprogramma zijn vastgesteld.
2. Woningen en de woonomgeving is voor minder validen voldoende toegankelijk gemaakt.
3. De veiligheid van de burgers is op initiatief van de gemeente, mede vorm gegeven door de burgers zelf aan de hand van buurtinitiatieven.
4. Bij de herinrichting van de openbare ruimte is rekening gehouden met minder validen.

Programma 3 Ruimte bieden voor werken en ondernemen

Molenwaard zet in op bedrijvigheid die past bij de eigenheid en kwaliteiten van de gemeente. Gedacht kan worden aan de agrarische sector, recreatie en toerisme en nautische industrie langs de rivier. De kansen voor recreatie en toerisme benutten waarbij gedacht kan worden aan cofinanciering uit Europa, gebiedsfonds, samenwerking met ondernemerscollectieven en het Groene Hart. De gemeente heeft extra aandacht voor ondernemers(collectieven) met een maatschappelijke doelstelling.

4.3.1 Visie: wat wil de gemeente bereiken?

In een periode waarin het bedrijven economisch minder gaat, kan de inbreng van de lokale overheid van evident belang zijn. Voldoende werk en inkomen zijn voor de aantrekkelijke gemeente die men wil zijn niet weg te denken uit het pallet van voorzieningen. Op het terrein van toerisme en recreatie biedt de Alblasserwaard in het algemeen en gemeente Molenwaard in het bijzonder grote potenties. De kwaliteiten van het Stichting Wereld Erfgoed Kinderdijk zijn genoegzaam bekend maar ook het plattelandstoerisme kan vanwege de aanwezigheid van de vele molens en het typische Hollandse landschap bogen op bijzondere kwaliteiten. Dat alles binnen een speelveld dat wordt gemarkeerd door de fysieke bereikbaarheid van Kinderdijk, de cultuurhistorische en maatschappelijke waarden van het gebied, de financiële middelen en het beter faciliteren van lokale (agrarische) bedrijven, in het bijzonder zorgboerderijen en boeren met agrarisch natuurbeheer.

4.3.2 ER-doelen: wat moet betER, mooiER, mindER?

Ten aanzien van het bedrijfsleven kenmerkt het gebied zich door een vierdeling tussen reguliere bedrijven, watergebonden bedrijven, detailhandels- en agrarische bedrijven. Het belangrijkste doel is randvoorwaarden te creëren die het werken en maatschappelijk verantwoord ondernemen kunnen ondersteunen en bevorderen. Een goede communicatie tussen het bedrijfsleven en de gemeente is belangrijk. Ook moet er oog komen voor de knelpunten in diverse sectoren van het bedrijfsleven in onze regio en de gemeente Molenwaard, zoals de teruglopende beroepsbevolking, gebrek aan technisch geschoold personeel, huisvesting arbeidsmigranten, enz. (zie vitaliteitsagenda en gebiedsmonitor KvK).

De toeristische en recreatieve potenties van Molenwaard op het gebied van (slow) recreatie en toerisme zijn nog lang niet ten volle benut. Het gaat hierbij om de potenties van Stichting Wereld Erfgoed Kinderdijk en van de rest van de gemeente (m.n. Hollands polderlandschap en cultuurhistorie). Kinderdijk richt zich op andere bezoekersgroepen (veel buitenlandse toeristen) dan de rest van het gebied dat vooral potentie heeft voor kort verblijf en dagrecreatie. Het doel is toerisme als een nieuwe pijler in te zetten voor werkgelegenheid.

Om deze twee doelen te kunnen realiseren, zal de samenwerking gezocht en bevorderd moeten worden tussen de verschillende partijen. Daarbij horen naast de lokale bedrijven ook diverse instanties buiten het gebied van Molenwaard. Economie en toerisme zijn immers geen beleidsvelden die bij de gemeentegrenzen ophouden. Een regionale aanpak kan hierbij helpen.

4.3.3 SMART doelen: waar stuurt de raad op?

1. Ondersteunen toeristische ontwikkeling Stichting WereldErfgoed Kinderdijk: het is de bedoeling dat de inkomsten uit Kinderdijk door een bezoek aan het molengebied toenemen.
2. Benutten van de recreatieve en toeristische potenties (m.n. landschap, natuur, cultuurhistorie, streekproducten) om die om te zetten in hoogwaardige 'slow' recreatie en toerisme activiteiten. En dit vooral in regionaal verband te trekken.
3. De gemeente sluit aan bij het bestaande platform van recreatieondernemers of bij het oprichten van een platform voor periodiek overleg met het maatschappelijk middenveld. Vanuit de gedeelde belangen werkt de gemeente programmatisch samen met de sector.
4. De gemeente heeft extra aandacht voor ondernemers(collectieven) met maatschappelijke doelstellingen. Denk bijvoorbeeld aan de zorgboerderijen, samenwerkingsverbanden als Blauwzaam, boeren met agrarisch natuurbeheer, enz. Gezocht wordt naar mogelijkheden om die te ondersteunen.
5. Samen met de regio AV wordt gewerkt aan de economische structuurversterking gericht op het investeren in nieuwe economische dragers (zie het TripleP rapport en het KvK rapport).
6. Er is een platform en een digitaal ondernemersloket per eind 2013. Ook is er platform voor bedrijven in de toeristische en recreatiesector. In dit verband wordt ook de ondersteuning van bedrijven met maatschappelijke (neven)doelstellingen vormgegeven.
7. Het verbeteren van de contacten met het lokale bedrijfsleven: vanwege de faciliterende rol van de overheid op dit beleidsterrein is inzicht in wat er speelt bij de verschillende bedrijven van belang. Hierop kan het gemeentelijk dienstenaanbod worden afgestemd. Daarom zal worden geïnvesteerd in de overleg- en communicatiestructuur tussen het bedrijfsleven en Molenwaard. Ook de mogelijkheden tot verbetering van de inzet van de eigen organisatie ten behoeve van het bedrijfsleven zal nader worden onderzocht.

4.3.4 Het resultaat

Versterking en duurzame ontwikkeling van de Molenwaardse bedrijvigheid en het vestigingsklimaat van Molenwaard. Hiermee is behoud van voldoende passende werkgelegenheid in de gemeente gerealiseerd.

5. Samen een vangnet vormen

De vergrijzing, de versobering en decentralisatie van de AWBZ, de toenemende rol van de gemeente voor ondersteuning, begeleiding en verzorging van steeds meer mensen uit verschillende doelgroepen noodzaakt tot een andere ondersteuningsstructuur voor onze inwoners.

Dit vraagt om een duidelijke afstemming tussen vrijwilligers en professionele krachten die elkaar aanvullen in de ondersteuning van de zorgvrager. De gemeente houdt in het bijzonder de kwetsbare en zwakkere groepen in het oog; daarvoor wil de gemeente een “schild zijn”.

5.1 Visie: wat wil de gemeente bereiken?

Onze inwoners nemen zelfstandig deel aan onze samenleving. Ze vertrouwen op eigen kracht en op de kracht van hun sociale netwerk. Met materiële en/of immateriële hulp ondersteunen inwoners elkaar om deel te nemen aan de samenleving. Deelname aan de maatschappij is er in allerlei vormen: van het kunnen onderhouden van sociale contacten, het doen van vrijwilligerswerk of deelname aan het verenigingsleven tot het verwerven van een eigen inkomen.

Soms is de eigen kracht en die van het eigen netwerk niet toereikend. Dan biedt de gemeente een vangnet zodat de betrokkene weer zelfstandig kan functioneren. Waar nodig organiseert zij aanvullende ondersteuning, bijvoorbeeld in de vorm van professionele hulp en bijstand.

5.2 ER-doelen: wat moet betER, mooiER, mindER?

Om individuen zoveel mogelijk op eigen kracht te laten functioneren, is de aanwezigheid van sociale netwerken noodzakelijk. De gemeente zet in op het versterken van de eigen verantwoordelijkheid en de kracht van sociale netwerken.

De reguliere zorg- en welzijnsstructuren worden steeds meer getransformeerd naar structuren op buurt/kernniveau (om zo aan te sluiten op de sociale netwerken van de inwoners). Daarmee wordt de zorg en welzijn verstevigd in een vorm van buurtzorg dichtbij de mensen.

Aandacht voor kwetsbare en zwakke doelgroepen die het desondanks niet redden. Het vangnet beter toespitsen op die groep, met oog voor zaken als armoede, gezins-/opvoedingsproblematiek, verwaarlozing, e.d.

5.3 SMART doelen: waar stuurt de raad op?

1. Om het vermogen van inwoners tot participatie te verhogen, wordt waar nodig geïnvesteerd in de eigen kracht van het individu en haar of zijn sociale netwerk. Hiertoe dienen de knelpunten/problemen vroeg te worden gesignaleerd waarbij wordt gereageerd op signalen van zorgvragers, het sociale netwerk of andere personen.
2. Vrijwilligers/mantelzorgers en de informele zorgverleners dienen ondersteund te worden en zijn toegerust op hun zorgtaken. Er is een solide welzijnsstructuur met adequate voorzieningen waarop mensen terug kunnen vallen, in het bijzonder opgroeiende jeugd en gezinnen die te maken hebben met armoede of gezins-/opvoedingsproblematiek.
3. Om deze omslag mogelijk te maken, wordt gewerkt aan instrumenten die dit mogelijk maken. Te denken valt aan de makelaarsfunctie, vrijwilligerscoördinatie, vrijwilligersbeleid, mantelzorgbeleid en een adequaat systeem voor vroegsignalering.

5.4 Het resultaat

1. In 2015 is het percentage inwoners met een beperking waarvan de situatie is verbeterd door geboden ondersteuning of hulpmiddelen toegenomen van 30-40% naar 60%.
2. In 2015 is het rapportcijfer dat Wmo-cliënten voor de aanvraagprocedure geven, gestegen van 7,1-7,3 naar een 7,5.
3. 50 % van de SW-ers en werkzoekenden wordt maatschappelijk ingezet.
4. Professionele hulp en ondersteunen is versterkt en laagdrempelig bereikbaar, en wordt gericht ingezet voor die inwoners die dat echt nodig hebben. Door lokale afstemming, samenwerking en aanhechting bij lokale mogelijkheden en netwerken is de professionele ondersteuning beter afgestemd op de behoeften en ondersteuningsvragen.

6. Voorzieningen vraaggericht organiseren

6.1 Visie: wat wil de gemeente bereiken?

De inwoners van Molenwaard vinden voorzieningen in de eigen kernen belangrijk voor de leefbaarheid. Een voorbeeld hiervan is een dorps huis dat de ontmoetingsfunctie dient of een supermarkt die in de levensbehoefte voorziet. Diverse ontwikkelingen zijn van invloed op de vraag naar voorzieningen zoals vergrijzing, ontgroening, afnemend aantal gezinnen, meer alleenstaanden (gezinsverdunning) en digitalisering. Op deze ontwikkelingen moet flexibel ingespeeld kunnen worden. Voorzieningen zijn daarbij altijd volgend.

Voorzieningen worden hierbij onderscheiden in gemeentelijke voorzieningen en voorzieningen die vanuit de samenleving (commercieel en niet commercieel) worden georganiseerd. Vaak wordt bij voorzieningen gedacht aan nieuwbouw. Dat is relatief duur. Daarom wordt in de toekomst nog meer gekeken naar een combinatie van functies. Als de behoefte en inzet van de inwoners en verenigingen per dorp of stad verschilt, worden binnen Molenwaard ook verschillen in voorzieningenniveau geaccepteerd.

6.2 ER-doelen: wat moet betER, mooiER, mindER?

Onze inwoners, instellingen, vrijwilligersorganisaties, waaronder verenigingen en kerken, worden als gebruiker verantwoordelijk voor de voorzieningen. De gemeentelijke ondersteuning is vraaggericht en is maatwerk. Aanvullende ondersteuning is bij voorkeur voorwaardenscheppend, incidenteel of kort van aard.

Indien hulp van de gemeente nodig is, hangt dit af van het draagvlak van de voorziening onder de inwoners, instellingen en verenigingen. Dat draagvlak bestaat uit het gebruik van de voorziening, de zelfwerkzaamheid en samenwerking van de gebruikers, de bereidheid te betalen voor het gebruik en de instandhouding van de voorziening.

Om het voorzieningenniveau zoveel mogelijk op peil te houden, dient er ruimte te zijn om nieuwe voorzieningen te realiseren. Tegelijk hiermee kan onderhoud van gemeenschapsvoorzieningen door de gemeenschap leiden tot een groter eigenaarschap bij de gebruikers zelf en bijvoorbeeld een breder aanbod in het programma.

De wens van de gemeente om de inzet van gebruikers te vergroten en de portefeuille te verkleinen, heeft invloed op het vastgoedmanagement. Het vastgoedmanagement ondergaat momenteel al een verbetering. De rol van de gemeente zal in de toekomst zijn: goed beheer met heldere afspraken naar gebruikers. Ook de regelgeving, die soms meer belemmeringen dan voordelen voor het gebruik van de voorzieningen oplevert, mag opnieuw worden gezien.

6.3 SMART doelen: waar stuurt de raad op?

Effectieve gemeentelijke vastgoedportefeuille. De gemeente heeft als beleidsuitgangspunt dat gemeentelijk vastgoedbezit geen doel op zich is. Het hebben van bepaalde voorzieningen is dat wel. Het bezit moet een duidelijk maatschappelijk doel dienen en meerwaarde hebben. Dit uitgangspunt zal op termijn leiden tot een kleinere vastgoedportefeuille. De coalitie wil in de komende periode een beleid rondom gemeentelijk vastgoed hebben vastgesteld.

De huidige portefeuille bestaat uit:

• Gemeentehuizen (vml.)	4
• Gemeentewerven	2
• Sportaccommodaties (incl. zwembaden)	14
• Dorpshuizen & buurtcentra	8
• Brandweerkazernes	9
• Kerktorens	6
• Uurwerken in kerktorens	6
• Aula's op begraafplaatsen	9
• Rouwcentra	1
• Basisscholen	19
• Peuterspeelzalen en kinderdagverblijven	5
• Overige objecten	<u>40</u>
Totaal	123

6.4 Het resultaat

1. De omvang en kwaliteit van de vastgoedportefeuille is gekrompen.
2. Er is maximale inzet van gebruikers bij bestaande voorzieningen.

7. Waardevol cultuurlandschap behouden en benutten

Het waardevolle cultuurlandschap heeft een waarde in zichzelf (intrinsieke waarde) en is bovendien van grote betekenis voor de woon-leefkwaliteit van Molenwaard en de economische sectoren recreatie en toerisme, agrarische bedrijvigheid, en in toenemende mate de zorg (landschap als kapitaal!). Ons landschap biedt rust, ruimte, beleving en bijzondere elementen voor de inwoners, recreanten en toeristen. Uit zowel maatschappelijk- als ondernemersoogpunt gezien is het de moeite waard om gericht in het landschap, natuur en cultuurhistorie te investeren. Een mooi landschap en mooie natuur zijn belangrijke onderdelen van een aantrekkelijke plattelandsgemeente.

Tegelijkertijd is ons landschap erg kwetsbaar en wordt het bedreigd door woningbouw, industrie, wegen e.d. Het cultuurlandschap zal actief beschermd worden tegen verdere aantasting.

De behoefte aan recreatief medegebruik van het fraaie Molenwaardse landschap vertoont een stijgende lijn. Graag zien we dat steeds meer mensen genieten van ons landschap, natuur en cultuurhistorie.

7.1 Visie: wat wil de gemeente bereiken?

De gemeente Molenwaard zet in op enerzijds bescherming van het cultuurlandschap en anderzijds het benutten ervan (win-win situatie). De gemeente Molenwaard is ervan overtuigd dat er in de toekomst een belangrijke rol is weggelegd voor de agrarische sector. Hiervoor willen we ons als gemeente sterk maken: een gezonde bedrijfsontwikkeling voor zowel bedrijven die actief willen blijven in de hoofdtak, als bedrijven die voor verbreding willen gaan.

Het beschermen van het cultuurlandschap gebeurt via RO-instrumentarium, maar vooral via het landelijk plattelandsbeleid, gebiedscollectieve, het (financiële) instrumentarium vanuit provincie, rijk en Europa (ILG, POP, Leader+, enz.). De gemeente zal actief lobbyen en participeren in dergelijke circuits om bijdragen te organiseren en te verkrijgen ter ondersteuning van het behoud van het landschap. Ook kunnen natuurverenigingen en streekcentra daarin een betere rol spelen; o.a. via samenwerkingsverbanden met agrariërs. De gemeente kan partijen bij elkaar brengen.

Wat betreft benutten van het landschap liggen er veel kansen die verzilverd kunnen worden. Allereerst voor de agrariërs die nu, maar ook in de toekomst, een belangrijke rol zullen blijven spelen. Het landschap biedt voor agrariërs veel kansen voor nevenactiviteiten/verbreding wat betreft zorg, recreatie, streekproducten, boerderijwinkels en landschapsbeheer. Voor recreatieondernemers, plaatselijke middenstand/horeca, bed en breakfast, vormt een 'aantrekkelijk en beleefbaar landschap' kansen als het te vermarkten product. Aanverwant ontstaan dan ook mogelijkheden voor nieuwe activiteiten op gebied van ondernemen in het landschap. Het cultuurlandschap is het kapitaal voor deze bedrijvigheid in Molenwaard; behoud van het landschap is investeren in dat kapitaal. Op deze manier ontstaan dan ook mogelijkheden voor nieuwe activiteiten op het gebied van ondernemen in het landschap.

7.2 ER-doelen: wat moet betER, mooiER, mindER?

In een tijd van afnemende subsidiemogelijkheden wil de gemeente het financiële draagvlak voor het beheer en onderhoud van de waardevolle landschapselementen vergroten. Alle bij het landschap betrokken partijen hebben hierbij een rol.

Het behoud en de versterking van het landschap, natuur en cultuurhistorie is een strategisch uitgangspunt. Hiermee moet de belevingswaarde van het landschap worden vergroot (bijv. door de aanleg van fiets- en wandelpaden of het verbeteren van de recreatiemogelijkheden van de uiterwaarden van de Lek). Daarnaast kunnen er mooie recreatieroutes en -arrangementen worden opgezet (m.n. in regionaal verband samen met de VVV).

De coalitie wil een betere samenwerking met het gebiedsplatform, verenigingen agrarisch natuurbeheer, landschapsbeheer ZH, LTO en gebiedscollectieven om financiering en samenwerking te bewerkstelligen voor behoud van het landschap. Ook het beter benutten van de mogelijkheden tot cofinanciering regiofonds / Leader+ e.d.

De gemeente draagt bij aan het verbinden van partijen om samen tot nieuwe concepten te komen om in het landschap te ondernemen.

7.3 SMART doelen: waar stuurt de raad op?

1. De beschikbare gelden en co-financiering van andere overheden (provincie, rijk en EU), regiofonds e.d. worden beter benut. In regionaal verband en Groene Hart verband wordt beter samengewerkt in projecten.
2. Betere samenwerking stad en platteland om ons landschap, streekproducten, zorgaccommodaties, recreatieaccommodaties e.d. te vermarkten.

3. In de ruimtelijke ordening van de gemeente wordt met het Hollandse polderlandschap beter en meer rekening gehouden. De kenmerkende cultuurhistorische en landschappelijke elementen, waaruit het geheel is opgebouwd, worden beschermd.
4. Bestemmingsplanwijzigingen en vergunningverleningen om bovenstaande ontwikkelingen te realiseren worden sneller afgegeven en onnodige regels zijn geschrapt.
5. Ontsluiting en beleving van het landschap verbeteren (aanleg fiets- en wandelpaden, recreatiearrangementen). Op regionaal niveau zich hiervoor sterk maken.
6. Meer recreatief gebruik van de uiterwaarden van de Lek (bijv. voetpad langs de Lek in Groot-Ammers).

7.4 Resultaat

1. Voor het cultuurlandschap is meer geld beschikbaar vanuit andere overheden en wordt middels projecten van gebiedscollectieven ingezet, co-financiering wordt effectiever benut, samenwerking tussen partijen in het landschap is effectiever, in regionaal verband en Groene Hart-verband wordt beter samengewerkt in projecten.
2. Recreatief (mede)gebruik van het landschap. Om landschap te kunnen beleven is het nodig om er toegang toe te hebben. Dit geldt zowel voor onze inwoners als voor recreanten van buiten. Het hebben van wandel- en fietspaden.

8. Duurzaamheid

De strategische visie kent geen apart hoofdstuk over duurzaamheid. Toch willen wij in dit opzicht een aantal zaken benoemen die wij de komende raadsperiode willen realiseren.

8.1 Visie: wat wil de gemeente bereiken?

Duurzaamheid gaat over rekening houden met onze leefomgeving/milieu en medemens. Dat betekent kwaliteit van leven in termen van behoorlijk bestaan, gezonde leefomgeving, aandacht voor immateriële behoeften (welzijn) in plaats van enkel materieel gewin (welvaart). En ook met de bedoeling om een goede leefomgeving aan onze toekomstige generatie over te kunnen dragen. Dat betekent dus niet kiezen voor 'steeds meer en groter' maar voor 'beter' met genoeg voor iedereen.

8.2 ER-doelen: wat moet betER, mooiER, mindER?

De coalitie wil minder milieubelastende activiteiten in Molenwaard. Ook wil zij gebruik van duurzame materialen meer stimuleren, evenals het hergebruik van afvalstoffen, inzet van milieuvriendelijke energie zoals zonne-energie en biomassa.

De gemeente brengt partijen bij elkaar om meer slagkracht te bereiken, bijvoorbeeld door gezamenlijke inkoop van zonnecellen, bevorderen van energicoöperatie, het verkorten van de productiekosten (o.a. streekproducten). Initiatieven vanuit de samenleving, zoals Blauwzaam en Den Hâneker, worden zo veel mogelijk benut.

8.3 SMART doelen: waar stuurt de raad op?

1. De gemeente informeert inwoners en bedrijven over mogelijkheden (via webportals, ondernemersloket e.d.).
2. De gemeente geeft het goede voorbeeld, onder meer door middel van het programma Molenwaard duurzaam. Waar regionaal optrekken effectief is, neemt de gemeente zo mogelijk het voortouw (verder werken aan het programma Molenwaard Duurzaam).

Tot slot,

Dit akkoord is tot stand gekomen onder bijzondere omstandigheden. Op 2 januari is er door de raad al een college verkozen, terwijl er nog geen definitief akkoord aan ten grondslag lag. De feitelijke omstandigheden, namelijk de vorming van een nieuwe gemeente noopten tot deze gang van zaken. Dat we als coalitiepartijen de volgorde eerst inhoud en daarna de verkiezing van het college hebben kunnen omdraaien, ligt vooral in het feit dat er een grote mate van vertrouwen is tussen de partijen.

We spreken de wens uit dat het college en de raad op een constructieve wijze mogen samenwerken en meebouwen aan de gemeente Molenwaard. We bidden om de onmisbare zegen van de Heere God.

Namens de coalitiepartijen:

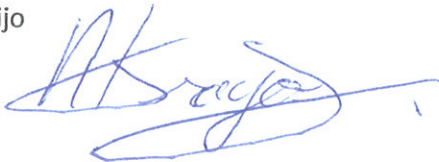
Corné Egas

(SGP)

Arjan Kraijo

(CDA)

Johan de Kruijk

(PvdA)

Gert Lems

(CU)

